

Főlnői — egészségesen

Gyermekek orvosi ellátása Szegeden

Ki ne őrizne emlékeztében szájról szájra terjedő családi történetet, mely valamelyik sokgyermekes nagymamáról, dédunokáról szól: tengernyi gondjukról, féltő szeretetükről, sorozatos betegségeikről, s olykor bizonyos temetésekről. Ismerős lehet a föl-fölidézett vigasztaló mondat is: „Enyhítse fájdalmad, hogy itt a többi 6, 8 vagy 10 egészséges gyermeked!”

Ma nem hagyunk a világra jönni ennyi újszülöttet egy családban, jó, ha egykét, esetleg három gyermek fogadására vállalkoznak a házaspárok, és sajnos, közülük is egyre többen „meggondolják”. Míg 1981-ben 2260 gyermek született Szegeden, tavaly már csak 2043. Akár a sok új élet, éppúgy a kevés óriási felelősséget ró az egészségügyre, hisz a világra jöttek mindegyikéhez körömszakadtáig ragaszkodnak a szülők, és ragaszkodik a társadalom. Létező, egészséges fejlődésük záloga az orvosok kezében van.

A számok kegyetlenek: egyéni fájdalmakat közösségi erővel kell kezelni. Ilyen az a tény is, hogy Szegeden alacsony a gyermekhalandóság aránya. Tavaly 1000 egy éven aluli kisgyermek közül 17-en — alig, hogy megérkeztek — távoztak közülünk, az országos átlag 20,8 ezrelék. Csakhogy még ebben az átlagban kedvező a szegedi kép, az élveszületések országos átlagához képest elmaradtunk.

Hogyan gondoskodik az egészségügyi hálózat gyermekeink épségéről, bevált-e az integráció elmélete a gyermekgyógyászat gyakorlatában, erről beszélgettem dr. Csörgő Tibor főorvossal, a városi tanács egészségügyi osztályának vezetőjével.

Az összképpel elégedettek lehetünk, egyes részletek azonban további fejlesztésre

javításra várnak. A gyermekek orvosi ellátásában valóban megvalósult az integráció tartalmi célkitűzése is: magas szintű, szakmailag színvonalas ellátásban részesülnek, kimondhatjuk jobb minőségűben, mint a felnőttek. Ez annak is köszönhető, hogy a 0—14 éves korosztály alapellátását is gyermekgyógyász szakorvosok látják el. A 14—18 év közötti fiatalokkal kapcsolatban azonban önkritikus az egészségügy: a fejlődés szempontjából is lényeges négy esztendő alatt kissé szem elől téveszti őket. A járóbeteg fogadására hivatott ifjúsági gondozó intézet önmagában nem képes tömeges ellenőrzésekre, vizsgálatokra.

A tinédzserkor küszöbéig megoldott a gyerekek kórházi ápolása is, még hozzá kimagasló módon a klinikai- vagy szinte egyenértékű szinten.

A szakmai színvonal azonban nem minden, sok múlik a tárgyi feltételeken is. Az új városrészek lakói jól tudják, hisz sokat szenvednek tőle: rendelők zsúfoltak, az újabb létesítmények építése nem tart lépést a lakások számának növekedésével. Rókus II. ütemében két körzet gyermekeit fogadót rendelt adnak át az ideén, s ha az újabb határidőben bízni lehet, az év végére elkészülő Retek utcai intézmény is enyhít a gyermekellátás gondjain.

Az eddig kissé mostohán kezelt serdülőkre is több figyelmet kíván szentelni ezután az egészségügy. Új intézkedést, némi átszervezést sürgetett itt Szegeden is az a fölsímerés, hogy a 18 év körüli esedékes — sorozás, föl-ételt, munkakialkalmasság miatti — szűrővizsgálatok sok elhanyagolt, föl nem fedezett és nem kezelt betegségre derítettek fényt. Sokan szenvednek már ebben a korban magas vérnyomás-

ban, gyomorfekélyben, gyökörök a testtartási rendellenességből adódó reumás megbetegedések, látás- és halláshibákat derítenek föl az orvosok — nemegyszer pályamódosítást javasolva, avagy katonai szolgálatra alkalmatlannak ítélték a fiatalokat.

Szükségesnek látszott tehát az eddig meghonosodott iskolaorvosi ellátás átszervezése, hogy idejében kezelhessék a beteg fiatalokat. Hibásnak bizonyul a korábbi szegedi gyakorlat, ezért szep-tembertől a körzeti gyermekgyógyászok hatáskörébe tették át az általános iskolások vizsgálatát. Az így föl-szabadult 9 iskolaorvos között felosztották az összes középfokú intézményt, mintegy az ott tanuló diákok gazdáivá téve őket. Itt is követelemény természetesen a színvonalas szakmai munka. Az iskolaorvosok feladata a fiatalok általános egészségi állapotának, testi és szellemi fejlődésüknek a rendszeres ellenőrzése, különböző szűrővizsgálatok elvégzése, a gondozásra szoruló betegségek földerítése.

A serdülőkkel kapcsolatos másik gond enyhítésén is fáradozik az egészségügyi osztály. Tervezik, hogy bizonyos betegségekben szenvedő, 14. életévüket betöltött fiatalokat is fogadnak a gyermekkorházban. Annál is inkább kínálkozik erre lehetőség, mert ott általában 52—56 százalékos csupán az ágykihasználás. Ha magas vérnyomás, légúti vagy mozgásszervi megbetegedés miatt szorult intézeti kezelésre a fiatal a gyermekkorházba és nem az amúgy is zsúfolt föl-nótosztályokra utalják be.

Végül szólnunk kell egy napokban „hátréba lépő” változásról is. Július 1-től módosul az éjszakai gyermekorvosi ügyelet eddigi rendje. A Lenin körüti, átalakított, kibővített rendelőkben minden nap este 7-től reggel 7-ig várja az ügyelet orvos az éjszakai órákban segítségre szorulókat. A rendelés háttérben, fekvőbeteg-intézményként ezennél csak a gyermekkorház áll, tehát ha szükséges, ide és nem a gyermekklinikára utalják a kis betegeket.

A szülők, a gyógyítandó kicsinyek szempontjából mindenképpen indokolt volt ez a lépés, hisz így nem fordulhat elő, hogy éjfél után a kórház és a klinika között váltakozó ügyeletet eltéveszti a szülő. Ennél már csak az lenne jobb, ha a városi éjszakai ügyeletet teljesítő orvos a kórház épületében kaphatna helvet, megkímélve a beteg kisgyereket, szülőket az esetleges újabb éjszakai utazástól, ha kórházi ellátásra van szükség. Tervezik, hogy végre nemcsak föl-nóthöz, hanem a beteg gyerekekhez is házhoz megy ének idején az orvos, ha hívják.

Szakismeret, hivatástudat és jó szervezés — ez a záloga, hogy bízzunk: gyermekeink épségben, egészségben lépik át a felnőttkor küszöbét.

Chikán Ágnes

Ifjúgárdisták megyei szemléje Szegeden

A KISZ Csongrád megyei bizottsága politikai képzési központjában, Újszegeden, tegnap, pénteken Bódi György, a KISZ KB tagja, a megyei KISZ-bizottság első titkára nyitotta meg az ifjúgárdisták háromnapos megyei szemléjét. Az ünnepélyes megnyitón részt vett Möriz István, az Ifjú Garda országos parancsnoka is. A rendezvénysorozat első napi

Ülünk szemben a gyárvezetővel. Lassan egy órája panaszkodik. Ugy tetszik, itt lehet valahol a lényeg: a kooperációs kapcsolatok zűrzavarában. Mond tényeket is: apró kis társadalmi krimik bontakoznak ki szavai nyomán. Sőt nem is olyan aprók: milliók eltékozlásáról, meg nem szerzéséről, újabb, jövedelmező üzletek elmaradásáról szól a mese. Fáj a szívem a sztorikért: meg kellene persze hallgatni a másik felet is, de akkor is jó volna konkrétan, a maguk valóságában nyilvánosságra hozni ezeket az ellentmondásokat. A gyárvezető azonban megkéri, ne írjam meg, amit elmondott. Finoman meg is intett: ha visszaélnék a bizalmával, letagadja a nyilatkozatot. Akkor aztán úgy tűnik majd, mintha rosszindulatú ellendrukkerként az újjamból szoptam volna az egészet.

A vezető ödzkodik a nyilvánosságtól. Pedig lenne oka rá, hogy beszéljen. A monopolhelyzetben levő partnervállalat már szerződést sem akart kötni vele. Aztán mégis kötöttek egy keretszerződést. Ezt sem tartják azonban be. Készletzárás előtt odazúdítanak fél évre való terméket, hadd nyomja a vevő készletét. Az árut nem akkor szállítják, amikor kéri. Sok a sejejt. A gyár nem mer sem kötbérezni, sem erőteljesebben reklamálni: attól félnek, s tegyük hozzá, okkal, hogy ha bárhol hangot adnak elégedetlenségüknek, többé nem is állnak velük szóba.

Panaszkodnak egy másik üzemben. Ezúttal a kivitelezőre. Hogy már a második-harmadik határidő-módosításnál tartanak, mégis alig néhány ember léleg a beruházáson. Van egy csomó dolog, amiről már most látni, hogy nem lesz jó úgy, ahogyan csinálják. De hát összeveszni az építővel? És ha jövőre megint kéne építeni valamit? Akkor majd lassan se csinálják, lesöpörnek bennünket, mint asztalról a morzsát, veszi óvatossra a hangját beszélgetőpartnerem.

Egy másik helyen az importtakarékossággal jegyzében hazai tervezőre és kivitelezőre bízták egy új gépsor tervezését és kivitelezését. A tervező még sohasem csinált ilyet: a munka egy részét kiadta al-tervezőknek, akik — még ha a jó szándék meg is volt bennük — úgyszintén gyakorlatlanok voltak. A kivitelezés egy részét is kiadták alvállalkozóknak. Végül a kivitelezés egész szervezeti felépítését már csak kétoldalas ábrán lehetett szemléltetni. Ugyanannak a vállalatnak ugyanazok a munkái délelőtt más szerződéses konstrukció szerint dolgoztak, mint délután. Akadt szelhámos az összesereglett cégek között: mire észrevettük, hogy a fölvonuló dolgozóknak sem géjük, sem szaktudásuk nincs megfelelő, akkorra tetemes kárt okoztak, amit aztán a következő társaságnak kellett helyrehozni, nagy költséggel, plusz munkával.

A nagykereskedő panaszkodik az iparra, a kiskereskedő a nagykereskedőre. A látszatokra azonban mindenki, igen kényes. Valamennyi vaj ugyanis mindenkinek van a fejen, senkinek sem jó hát a tűző napsütésbe állni. Így viszont jobb a békesség. Erre mondta azt Marjai József a Hírhátér egyik adásában, hogy hiányzik az erkölcs e vállalatok közti kapcsolatokból. Ma ezt mondjuk, holnap az ellenkezőjét. Ha nem tetszik, nem mondunk semmit.

Annál ugyanis már önállóbbak a vállalatok, hogy — országos érdekek szempontjából valóban csip-csup — ügyekben

folyton a főhatóság tegyen köztük igazságot. A piaci viszonyok meg nem érvényesülnek annyira, hogy luxus legyen az adott — akár írásban is adott — szó megszégyesése. Ezen valamiféle belső tartás, korrektség, tisztesség, más efféle, manapság elavultnak ható fogalmak gyakorlati alkalmazása segíthetne valamit; erre sincs azonban sem szankció, sem valamiféle íratlan konszenzus. Sőt aki hiányolja, arra hamar rásütik a moralizálás bélyegét.

Őrizkedj a farkatlan kígyótól! — mondták eleink, olyan emberre célozva, akinek nem lehetett a szavában megbízni. Ezt a szemléletes szót ma alig a lehetne alkalmazni, hiszen ha jól szétnézzük, a vállalati kapcsolatok sűrűjében — tisztelet a kivételeknek! — íformán csak „farkatlan kígyók” nyúzsógnak. S akit ezzel a szóval figyelmeztetnek, könnyen visszakérdezhet: őrizkedjek, de melyiktől?

Úgy tűnhetett, a gazdasági nehézségek időszakában a sok negatívum mellett jó hatásokat is hoz: megnőnek a követelmények, s ez majd megosztja a vállalatokat: a lelkiismeretesen, felelősséggel dolgozók kerülnek előnybe. Voltak is ilyen hatások, főként azoknál a vállalatoknál, amelyek tőkés exportra termelnek. Az importhelyettesítés viszont — s ez elvileg nem is kifogásolható — íformán a tőkés export ranzijára emelkedett. Csakhogy itt nem lehetett azokat a minőségi követelményeket érvényesíteni, amelyeket a tőkés vásárló szívfejdalom nélküli természetességgel érvényesített a magyar szállítóval szemben. A népgazdaság nem volt és ma sincs abban a helyzetben, hogy versenyeztesse az importpótlásra alkalmas hazai árukat azokkal az importárukkal, amelyeket helyettesíteni hivatottak. Így aztán, ha valaki jelentkezik, hogy importot tud kiváltani, a magyar vásárló kénytelen elfogadni a szerényebb produktumot is. Ezzel pedig, sajnos, vissza is lehet élni. Így történetesen meg, hogy egyelőre nem fogynak, hanem szaporodnak a kooperációs kapcsolatok „farkatlan kígyói”.

Végül soron mindannyian megisszuk ennek a levét. Az importhelyettesítő gépsor például jó egy évvel később kezdett termelni, mint amikor a tőkés cég leszállította volna. Másfélszeresére került a tervezettnél, s maig sem tökéletes: használóinak egy sor újítást, tökéletesítést munka közben kell rajta végrehajtaniuk. Ráadásul így is kell hozzá némi importanyag, amit éppoly nehéz folyamatosan beszerezni, mint magát a gépsort.

A laza határidők, az időnkénti ellátási hiányok egy része az érdekek nem megfelelő egyeztetéséből származik. A rádiótörténeti gyártó cégnek az az érdeke, úgy tud ésszerűen szervezni, ha egy méretből egyszerre nagyobb sorozatot készít. S mert monopolhelyzetben van, megteheti ezt, azon az áron is, hogy közben a fél országban áll a fűtésszerelés, vállalatok és magánépítők hiába keresnek egyes méreteket.

A maga érdekét a mi terminológiánkban mindenki szereti népgazdasági érdekek fölűntetni. Am az, hogy valóban mi valóságos társadalmi érdek, s mi az ennek látszatában tetszelgő csoport- vagy egyéni érdek, azt a nyilvánosság előtt nem is olyan nehéz eldönteni. Talán ezért is tartanak annyian ügyeik nyilvánosság előtti részletezésétől.

Tanács István

Festik a Háryt

Tervszerűen folynak az ország legnagyobb nyári színházának, a szegedi szabadtérinek előkészületei. A hiteles nézőtér felújítási munkálatai több milliót költséget igényelnek: az asztalosok, ácsok a nézőtéri lépcsőfeljárókat és közlekedőfolyosókat hozzák rendbe, a szerelők az emeletnyi magas vas tartószerkezeteket vizsgálják meg, a festők a széksorokat öltöztetik friss köntösbe. Fölserelik a most beszerzett 20 új, nagy teljesítményű reflektort is. Dolgoznak már a díszletkészítők: az asztalosok, lakatosok és más szakmabeliek először a Hunyadi László kelleihez fogtak hozzá, de — mint képnk bizonyítja — festik már a Háry János díszleteit is, melyeket a tavalyi előadásokról újítanak föl

A Mátrában és a Bükkben

Nő az idegenforgalom

A Mátrában és a Bükkben az utóbbi években növekedett az idegenforgalom és az idején az érdeklődés további fokozására számítanak — hangzott el a Mátra

—Bükki Intéző Bizottság pénteken Egerben tartott ülésén. A tájegységben ennek megfelelően hajtották végre az idegenforgalmi beruházásokat. Egyebek között két év alatt mintegy 200 millió forintot használtak fel az üdülőhelyek ivóvízellátására: az ivóvíz-szolgáltatás további 30 ezer köbméterrel, a vezetékhalózat 25 kilométerrel bővült.

Az M3-as autópálya Gyöngyösig megnyílt szakaszával tovább gyorsult a közúti forgalom, a Mátra lényegesen közelebb került a fővároshoz. Elkészült a 25-ös főút egri átkelési szakasza, korszerűsítették az országúti közlekedést Galyatető és Pásztó, valamint Dédestapolcsány és Ómassa között. Az Idegenforgalmi Alap támogatásával mintegy 1500 gépkocsi részére épültek új parkolóhelyek.

A szálláshelyek száma a terveknek megfelelően növekedett. Egerben új szálloda, ifjúsági turistaház és motel, Tapolcán új motel várja vendégeit. Bővítették az egri, a szilvásvárad, a tapolcai és a hollóstei kempinget. Az ifjúsági turisták fogadására az utazási irodák Heves megyében tíz kollégiumot, illetve munkásszállót vettek igénybe a nyári időszakra.

Korszerűsítették és bővítették a vendéglátóhelyeket is. Az M3-as autópálya mellett ételbár épült, Egerben megnyílt a Csuvás étterem és az Otthon vendéglő.

Az ülésen szó esett a növekvő idegenforgalom okozta újabb gondokról is. Több üdülőhelyen, elsősorban Parádafürdön és a Felső-Mátra térségében a szennyvízelvezetés megoldását sürgették.